

Др Миомира Костић*
Редовни професор Правног факултета,
Универзитет у Нишу

Филип Мирић*
Докторанд Правног факултета,
Универзитет у Нишу

НАУЧНИ ЧЛАНАК

UDK:343.97

Рад примљен: 01.09.2014.
Рад прихваћен: 01.12.2014.

ГЛОБАЛИЗАЦИЈСКЕ ТЕОРИЈЕ О КРИМИНАЛИТЕТУ**

Апстракт: Процес глобализације је захватио све друштвене токове, па тако није заобишао ни криминалитет. Његово деловање се највише уочава у развоју нових облика криминалитета, који умногоме превазилазе националне оквире држава и добијају наднационални карактер. Ту се, пре свега, мисли на различите форме организованог криминалитета, али и на одређене његове облике који представљају својеврсно државно насиље и чије се последице огледају у систематском кршењу људских права. Такође, процес глобализације криминалитета је условио формирање интернационалних организација (Interpol, Eurojust), које имају за циљ сузбијање криминалитета који превазилази националне оквире.

Нови облици криминалитета условљени глобализацијом захтевали су и нови приступ у њиховом проучавању. Постојеће криминолошке теорије су се показале недовољним у објашњавању свих узрока који доводе до појаве криминалитета. Неопходно је било креирати нове теорије и нова учења о узроцима криминалитета. У непрекидном процесу развоја криминологије, у непрестаном трагању за новим објашњењима узрока криминалитета, у оквиру социолошких теорија, настале су и глобализацијске теорије о криминалитету. Фокус глобализацијских теорија о криминалитету је управо на његовој превенцији, на смањењу ризика од његове појаве. То свакако представља позитиван помак, јер пажњу криминолога помера с непосредних узрока

* kostic_miomira@yahoo.com

* filip@prafak.ni.ac.rs

** Рад је резултат истраживања у оквиру пројекта “Заштита људских и мањинских права у европском правном простору” бр. 179046, који финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

криминалитета и усмерава је на изучавање њихове интеракције, која је у великој мери социјално условљена. Циљ рада је да укаже на то да глобализацијске теорије не треба посматрати изоловано од осталих криминолошких теорија и учења, већ да оне, иако релативно нове, доприносе стварању једног заокруженог система криминолошких учења, у циљу проналажења оптималног друштвеног одговора на криминалитет.

Кључнe речи: криминологија, социолошка објашњења криминалитета, глобализацијске теорије, управљање криминалитетом, ризично друштво.

1. Увод

Употреба речи глобализација у свакодневном говору грађана, представника власти и политичара, научника, често поприма значај упоришта за њихове *за*, или *против* аргументе, у односу на схватање које заступају. Понекад, њихова почетна полазишта и крајњи закључци које износе, у покушају да их споји смисао појма глобализација, добијају крајње неповољан исход и звуче контрадикторно. Стога, разматрање питања глобализације и глобализацијских процеса у савременом тренутку живљења захтева почетно објашњење, односно извориште овог појма.

Глобализација је процес интеракције и интеграције између људских бића, компанија, влада различитих држава, процес који се одвија путем међународне трговине и инвестирања, а који је потпомогнут информационом технологијом.¹ Процесом глобализације утиче се на: природну околинду; културу; политичке системе; економски развој и просперитет; као и на физичку добробит људи у друштвима широм света.

Глобализација не представља неку посебну новину. Хиљадама година уназад, најпре људи, појединци, а потом и предузећа, куповали су и продавали робу између себе, у различитим државама и на великим раздаљинама. Отуда се и данас изучава кретање трговаца на Пату свиле, који се протезао преко Централне Азије и повезивао Кину са Европом, током средњег века. Слично томе, вековима уназад, предузетници и предузећа инвестирали су у исплатива пословања изван својих матичних држава.²

Међутим, политички и технолошки развој, у последњих неколико деценија, подстакли су раст у међуграничној трговини, инвестирању и миграцијама

1 *What is Globalization*, Retrieved 6, August 2014, from <http://www.globalization101.org/what-is-globalization/>

2 *Ibid.*

становништва, у толикој мери да се често расправља о квалитетно новој фази у развоју људског друштва. Егзактни нумерички подаци показују да је од 1950. године обим светске трговине нарастао бар за двадесет пута више у односу на време пре тога, а да су за само две године, од 1997. до 1999, страна улагања дуплирана на светском нивоу, од 468 билиона долара на 827 билиона долара. Оваквом напретку допринели су економски системи слободних тржишта, који су широко развили своје сопствене стваралачке могућности, неусловљене затвореним границама, што и омогућава развој трговине добара, услуга и инвестиција.³

Битисање у свету глобализацијских процеса подразумева и живљење у глобалном „ризичном друштву“. Овим феноменом бавио се социолог Ulrich Beck, тврдећи да је ризично друштво „неизбежно структурално стање узнапредовале индустријализације“ (Beck, 2006: 333), и да, према тумачењу Giddens (2005), „није ограничено само на ризике по здравље и животну средину – оно укључује читав низ повезаних промена у савременом друштвеном животу(...)“, „тако да његови ризици нису просторно, временски или друштвено ограничени“ (Giddens, 2005: 73). Beck, посредно, без навођења криминалитета као масовне друштвене појаве, у први план ставља терористичке мреже, називајући их „потенцијалном катастрофом“ (Beck, 2006: 329), чиме указује и на најтежи облик друштвених девијација, односно криминалитет.

Стога, ризично друштво, како на то указује и Jarvis, анализирајући учење Beck-а, у ствари обухвата много шири колективитет, у смислу стварања друштвено нежељених последица. Ту спада пораст „опаких друштвених активности и криминалног девијантног понашања, што води слому цивилног друштва у одређеним његовим деловима, гетоизацији појединаца, и ствара друштвено дисфункционалне класе особа и повећава ризик по друге за повећање нивоа криминалитета, или ризика по личну безбедност“ (Jarvis, 2008: 11).

Несумњиво је да је процес глобализације захватио све друштвене токове, па тако и криминалитет. Његово деловање се највише уочава у развоју нових облика криминалитета, који у многome превазилазе националне оквире држава, и добијају наднационални карактер. Тиме су, пре свега, обухваћени различити облици организованог криминалитета, као и одређене његове форме, које представљају својеврсно државно насиље и чије се последице огледају у систематском кршењу људских права. Такође, процес глобализације криминалитета је условио формирање интернационалних организација, као што су Interpol, Eurojust, на пример,

3 Ibid.

које имају за циљ сузбијање криминалитета који превазилази националне оквире.

Нови облици криминалитета, условљени глобализацијом, захтевали су и нови приступ у њиховом проучавању. Постојеће криминолошке теорије су се показале недовољним у објашњавању свих узрока који доводе до појаве криминалитета. Неопходно је било креирати нове теорије и нова учења о узроцима криминалитета. У непрекидном процесу развоја криминологије, у непрестаном трагању за новим објашњењима узрока криминалитета, у оквиру социолошких теорија, настале су и глобализацијске теорије о криминалитету, којима аутори у свом раду посвећују посебну пажњу.

2. Управљање криминалитетом и ризично друштво

Како се слика криминалитета у савременом друштву мења, неминовно долази и до промене у сфери друштвене контроле и реда, али и у области криминолошких истраживања и теорија. Савремени криминалитет, као и друштвене одговоре на њега, готово је немогуће објаснити без узимања у обзир ширих, глобализацијских процеса, па су се тако развила и објашњења криминалитета у којима ти процеси заузимају централно место. Поред глобализације, кључни теоријски концепти, који су уједно и кључне тачке пресека криминолошког истраживања и ширег домена социјалног и политичког деловања у савременом друштву, јесу и појмови: управљање криминалитетом и ризично друштво (Konstantinović Vilić, Nikolić Ristanović, Kostić, 2012: 330), који се даље операционализују кроз неколико глобализацијских теорија о криминалитету. У најужој вези с процесом глобализације је и концепт транснационалног организованог криминалитета. Он се у великој мери ослања на социолошки концепт глобализације, који означава начин на који се свет трансформише у јединствен глобални систем, и начин на који се свет сужава, увођењем нове технологије, експанзијом интернационалне трговине и међународном поделом рада (Konstantinović Vilić, Nikolić Ristanović, Kostić, 2009: 194).

Процесом глобализације и његовим утицајем на криминалитет, у савременој криминолошкој теорији углавном су се бавили криминолози социолошке оријентације. Ово је разумљиво, јер је реч о једном од најзначајнијих друштвених процеса који умногост обликује савремени свет и односе у њему. Sigmund Bowman, познати теоретичар глобализације, сматра да је „глобално обликовање“ једна од најзначајнијих карактеристика нашег времена. Глобализација је као таква добила централно место у друштвеним наукама, као и у медијима и у политичким расправама. Поред Bowman-а, два значајна теоретичара глобализације су Beck и Giddens (Konstanti-

nović Vilić, et al, 2012: 330). Гиденс сматра да „глобализација може бити дефинисана као појачавање друштвених веза широм света које повезују удаљене локалитете, на такав начин да су локална дешавања обликована догађајима који се дешавају миљама и миљама далеко и обрнуто“. Глобализација није феномен који се дешава „тамо негде“ (Gidens, 2005: 65). То није само процес који подразумева утицај удаљених догађаја и односа између држава, већ се мора имати на уму да њене ефекте доживљавају и осећају сви локалитети, који не могу више себе изоловати од догађаја и процеса који се дешавају на другом месту (Loeder, Sparks, 2005: 97). Такође, Giddens сматра да политика еманципације представља политику шанси. За разлику од ње, политика живота радикално мења параметре друштвених вредности, како на индивидуалном, тако и на колективном нивоу. То је политика самоактуализације у рефлексивно уређеном окружењу, где рефлексивност повезује индивидуалности у глобалну целину (Giddens, 1991: 214). Због тога је разумевање процеса глобализације неопходно за разумевање савремених облика криминалитета, како националног тако и међународног, јер је један од производа саме глобализације и глобализација криминалитета.

Криминолози, изучавајући феномен глобализације криминалитета, настоје да пронађу одговор на питање који то друштвени чиниоци утичу на развој организованих облика транснационалног криминалитета. Castels сматра да постоји велика тензија између појава против којих се борба води на локалном нивоу и њихових значења чије се формирање одвија на националном нивоу. Пребацивање одговорности да се борба против транснационалног криминалитета води само на нивоу појединих држава, значило би неоправдано и нереално оптерећење самих држава. Криминалне организације мрежног типа могу својим криминалним деловањем да подрију темеље држава. Због тога криминалне мреже постају предмет изучавања савремене криминологије, посебно у вези с питањем ефективности контроле криминалитета (Konstantinović Vilić, et al, 2012: 331). Промена расподеле богатства, у појединим урбаним срединама, може довести до промена у структури криминалитета, али треба водити рачуна да се однос између ове две појаве исувише не поједностави. Иако на појаву појединих облика криминалитета утичу дешавања на сасвим другом крају света, ипак они и даље остају обликовани у великој мери извесним локалним утицајима.

Када се има у виду утицај глобализације на криминалитет и на поједине његове појавне облике (посебно на различите форме организованог криминалитета), треба имати у виду значај криминалнополитичких мера. Оне зависе од могућности појединих земаља да се активно супротставе

глобализацијским процесима који често доводе до наглог повећања броја појединих кривичних дела. Ово је посебно изражено код трговине људима и оружјем и проституције. Проучавање ризика од криминалитета је посебно битно у његовој превенцији, али и за процес креирања најбољег друштвеног одговора на ову негативну појаву. У непосредној вези с феноменом ризика од криминалитета је и страх од криминалитета. Ова појава је била предмет бројних криминолошких истраживања. Како Beck и Giddens истичу, страх од опасности и несигурности је повезан и са свим опасностима и несигурностима до којих неминовно доводе процеси модернизације и глобализације. Егзистенцијална и економска нестабилност генеришу друштвена трагања за сигурношћу. У вези с тим је и промена друштвеног одговора на криминалитет, која се огледа у сталном повећању његове репресивности, али и у пребацивању одговорности за сузбијање криминалитета с државе на грађане. Али, тиме држава није изгубила своју кључну улогу на плану превенције криминалитета. Пре би се могло рећи да су циљеви њеног деловања, надлежност и делатности њених органа преобликовани. Битни сегменти тог преобликовања су: децентрализација установа правосудног система; укључивање приватног сектора у послове који су до скоро били у искључивој належности државе (приватизација затвора, послова сигурности и сл.); и креирање послова превенције криминалитета на нивоу локалне заједнице (Konstantinović Vilić, et al, 2012: 331). Тако су појединци постали важан чинилац у превенцији криминалитета.

У оквиру литературе о глобализацији и криминалитету посебно се изражава забринутост због спорог стварања мреже и институција контроле криминалитета на међународном нивоу. За сада, у том погледу, највећи напредак је постигнут у домену полиције. После оснивања Интерпола, појачана је сарадња полиције САД и ЕУ на пољу сузбијања организованог криминалитета, као и оних који се тичу имиграције и политике азила, као и у смислу покушаја оснивања институција и програма обуке који имају за циљ размену информација и вештина међу европским полицајцима, тужиоцима и судијама (Konstantinović Vilić, et al, 2012: 332). Охрабрујући су и други помаци у погледу проналажења глобалног одговора на сузбијање криминалитета, попут мобилизације грађана због еколошког криминалитета и друштвених покрета и кампања против државног криминалитета и кршења људских права, који су резултат деловања многих интернационалних организација: ЕУ, ОУН, Савет Европе и сл.

3. Глобализацијске теорије о криминалитету

Како су добро приметили Лодер и Спаркс, питања сигурности и реда се тренутно брзо и радикално мењају и сигурно је да се криминологија овим новим тема не може бавити на стари начин. Интелектуално озбиљна, светска криминологија за XXI век ће бити она која настоји да, концептуално, емпиријски и нормативно, да смисао нормативној слици криминалитета, реда и контроле (Loader and Sparks forthcoming). И поред несумњивих предности које процес глобализације има у виду стварања предуслова за континуирани развој друштва, сасвим је јасно да он доводи и до пораста најсложенијих облика криминалитета, што представља један од највећих проблема с којима се суочава савремена криминолошка мисао.⁴ Тако је за криминологију посебно значајно то што је глобализација променила угао гледања на транснационални криминалитет, узимајући у обзир и утицај индустријализације и урбанизације на овај криминолошки феномен (Weiss, 2000).

Три су основне криминолошке теорије које се баве утицајем процеса глобализације на криминалитет: Диркемова теорија модернизације, светска системска теорија и еколошка теорија могућности. У наставку рада ће укратко бити изнете најважније карактеристике сваке од наведених теорија.

Диркемова теорија модернизације је базирана на концепту поделе рада, индустријализације, урбанизације, друштвене дезорганизације, аномије модерних вредности и културе хетерогености (Neapolitan, 1997: 68). Процес модернизације наглашава нормативне обрасце, вредносне системе и савремене вредности, попут: универзализма, индивидуализма и оријентације ка успеху.⁵

Брзе промене у структури друштва доводе често до кршења правних норми. Норме модерног индустријског друштва замењују до тада важеће друштвене норме традиционалног друштва, стварајући неравнотежу у друштву. Ова неравнотежа слаби механизме формалне и неформалне контроле у друштву. У контексту процеса модернизације, урбанизација и миграција на релацији село-град имају снажан утицај на промену традиционалних друштвених норми. Индустријализација заправо урушава традиционалну породицу и друштвене вредности. Најизраженије

4 О утицају процеса глобализације на криминалитет и безбедносној култури у ери глобализације видети више: Бјелајац, Зиројевић, 2012: 77–99.

5 *The Globalization of Crime - Literature Review*, University of Colorado, Retrieved, 17 August 2014, from http://socs.colorado.edu/~kanner/Writing/Lit%20Review%20Globalization%20of%20Crime_Kloor.doc

је дејство модерних норми у урбаним срединама, док је мање изражено у традиционалним сеоским срединама. Као последица тога, у урбаним срединама долази до пораста аномије, друштвене дезорганизације и развоја криминалних супкултура. Без обзира на значај Диркемове теорије модернизације, њој се могу упутити и одређене критике. Кривична дела су заправо само она понашања које друштво препознаје као таква. Ова теорија је остала аполитична, јер се није бавила тиме колико политички процеси у једној држави утичу на појаву криминалитета, већ је већу пажњу посветила унутрашњим него спољним факторима криминалитета, што је, уједно, и њен највећи недостатак.

Марксова теорија узроке криминалитета проналази у постојећој неједнакости, а у глобализацији узрок транснационалног криминалитета. Светска системска теорија је инкорпорирала Марксово учење о конфликту, али је истовремено и истакла утицај економских фактора у криминогенези. Главни узрочни елементи криминалитета, у теорији светског система, су: „глобална економија и неуједначено ширење капиталистичког начина производње; међународни систем држава, класне структуре и сукоба; економска неједнакост; класна природа државе; и, ширење нових идеологија“.⁶ У оквиру ове теорије посебно се истиче да је колонијализам катализатор неравномерног развоја народа. Овај развој је компромитован глобалним капиталистичким системом слободне трговине. Као резултат тог система, појављују се периферне и полупериферне нације (Amin, 1974: 135; Wallerstein, 1974). Високоразвијене земље, као носиоци капитализма, „владају периферним и полупериферним народима“, с тим што ови други представљају својеврсну „тампон зону“ између развијених и неразвијених народа. Овај подређени положај је резултат хијерархије међу народима. Развијене земље користе природна богатства неразвијених, због чега неразвијене земље морају да користе производе развијених земаља.⁷ С друге стране, неразвијене земље не могу прекинути однос зависности, јер су њихове економије умногоме зависне од краткорочних социјалних и економских програма (Frank, 1969).

Када је реч о криминалитету, ова теорија наглашава да је неједнакост социјалних класа главни чинилац у криминогенези. Позиција народа у глобалној хијерархији одређује класну структуру народа, политичке институције и друштвене односе, што су све фактори који утичу на појаву криминалитета. Прекапиталистички обрасци економске самодовољности замењени су капиталистичким вредностима. Друштво улаже у правне механизме, ради редефинисања својинских права, на начин који доприноси

6 Ibid.

7 Ibid.

ширењу капитализма, истовремено настојећи да контролише пораст урбаног пролетаријата.

Следбеници ове теорије посматрају криминалитет у условима политичке и класне борбе и капиталистичког начина производње. Такође, у оквиру ове теорије криминалитет се класификује у две велике групе. Прву чине кривична дела извршена од стране капиталиста и водећих класа. Ова кривична дела се другачије називају злочинима репресије, или доминације. Другу групу кривичних дела чине „кривична дела преживљавања“. Између ове две групе кривичних дела постоји јасна условљеност, јер се кривичним делима репресије угрожавају нижи друштвени слојеви, чији припадници затим врше кривична дела да би преживели. Главни недостатак Марксове системске теорије је у томе што не узима у обзир интерне политичко-економске односе у једној држави, већ их посматра глобално, као факторе криминалитета. Марксова теорија, такође, не објашњава криминалитет ван капиталистичких друштава. Можда је највећи недостатак ове теорије управо у томе што друштвену хијерархију посматра као статичну творевину, а ера глобализације показује управо супротно, да је друштвена хијерархија променљива, и да се не може третирати као друштвена константа.

И коначно, трећа у низу глобализацијских теорија криминалитета је еколошка теорија могућности. Ова теорија објашњава настанак транснационалног криминалитета постојањем друштава која имају отежан приступ материјалним добрима, што у њима ствара могућности за несанкционисана противправна понашања. Стопа криминалитета се повећава када се „створи друштвени суфицит који повећава количину материјалних добара која могу бити украдена“.⁸ Истовремено расте покретљивост становништва, а механизми друштвене контроле остају статични, што за последицу, такође, има пораст криминалитета. Блиска овој је и теорија рационалног избора, према којој учинилац, приликом одлуке да изврши неко кривично дело, калкулише користима и штетом које му такво понашање може донети. Што је већа корист од извршења кривичног дела, већа је и вероватноћа да до тога заиста и дође.

Све изнета теоријска гледишта јасно указују на то да је процес глобализације уско повезан с различитим врстама криминалног понашања. Свака криминолошка теорија, која настоји да објасни узроке, услове и појаве криминалног понашања, јесте на изванредан начин идеолошки обојена, јер полази од одређеног идеолошког концепта. Тако посматрано, процес глобализације је у доба владавине марксистичког учења објашњаван

8 Ibid.

класном борбом, док се данас он све више тумачи тежњом развијених држава да лакше дођу до материјалних добара и енергената, који су им потребни за даљи технички, технолошки и друштвени развој. Ипак, изнете разлике нису такве природе да онемогућавају даља истраживања која би подробније испитала утицај који процес глобализације има на различите облике криминалитета.

4. Закључак

Глобализација је процес који је захватио готово сва друштва. Он је са собом донео низ погодности у смислу олакшаног трансфера вештина и знања, развој информационих технологија и готово неограничене могућности за просперитет народа у различитим областима. Али, осим тога, он је довео и до појаве различитих облика криминалитета који превазилазе националне границе и добијају транснационални карактер. Ово је посебно изражено када је реч о организованом криминалитету и појединим његовим облицима, попут: трговине људима, оружјем, или опојним дрогама. Осим тога, развојем интернета, деловање криминалних група и организација се преселило у „виртуелни свет“, а његове последице се и те како осећају у реалном свету. У ери глобализације посебну вредност имају природна добра, јер она омогућавају економски развој и проток информација, као услов за усвајање нових знања. Због тога криминалци испољавају све већу техничко-технолошку обученост. Високотехнолошкој обучености криминалаца потребно је успротивити још веће знање, обученост и опремљеност оних који се баве сузбијањем криминалитета, односно спроводе поступке формалне друштвене контроле. То је једини начин који може довести до сузбијања транснационалног криминалитета, који данас нема јасно одређених граница.

Процес глобализације је довео и до све веће економске зависности малих држава и народа у односу на високоразвијене земље. Лоша економска ситуација у тим земљама је условила повећање незапослености, што је последично довело до појаве „неоколонијализма“, који од некадашњег државноправног, све више добија економски карактер. Превазилажење таквих појава је у што равномернијем економском развоју и стварању услова за бољу и ефикаснију сарадњу међу државама, у циљу сузбијања различитих облика криминалитета. Потпуније теоријско изучавање процеса глобализације, у контексту савремених криминолошких теорија и учења, може свакако допринети постизању тог циља.

Литература

- Amin, S. (1974). *Accumulation on a World Scale*. New York: Monthly Review Press
- Beck, U. (2006). Living in the World Risk Society. *Economy and Society*. 35 (3) August. 329-345. Retrieved 13, August 2014, from <http://hudson2.skidmore.edu/~rscarce/Soc-Th-Env/Env%20Theory%20PDFs/Beck--WorldRisk.pdf>
- Бјелајац Ж., Зиројевић, М. (2012). Безбедносна култура у ери глобализације. *Култура полуса*. 23. 77–99. Доступно на адреси <http://kpolisa.com/КР23/кп23-II-3-BjelajacZirojevic.pdf>
- Frank, A. G. (1969). *Latin America: Underdevelopment or Revolution?* New York: Monthly Review Press. Retrieved 17, August, 2014 from <https://webfiles.uci.edu/schofer/classes/2014soc2/readings/7%20e%200%20Frank%201969%20Underdevelopment.pdf>
- Gidens, E. (2005). *Sociologija*. Beograd: Ekonomski fakultet
- Giddens, A. (1991). *Modernity and Self-identity. Self and Society in the Late Modern Age*. Cambridge: Polity Press
- Jarvis, D. (2008). Ulrich Beck, Globalization and the Rise of the Risk Society: A Critical Exegetic Analysis. Lee Kuan Yew School of public Policy, National University of Singapore: *Research Paper Series: LKYSPP08-003*. Retrieved 6, August 2014, from http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1162662
- The Globalization of Crime – Literature Review*. University of Colorado. Retrieved, 17 August 2014, from http://socsci.colorado.edu/~kanner/Writing/Lit%20Review%20Globalization%20of%20Crime_Kloor.doc
- Konstantinović Vilić, S., Nikolić Ristanović, V., Kostić, M. (2012). *Kriminologija*. Niš: Centar za publikacije Pravnog fakulteta u Nišu
- Konstantinović Vilić, S., Nikolić Ristanović, V., Kostić, M. (2009). *Kriminologija*. Niš: Pelikan print
- Loeder, I., Sparks R. (forthcoming) Public Criminology?: Studying Crime and Society in the Twenty-First Century, London: Routledge. In: *The Oxford Handbook of Criminology*, (2007). (ed. by: Mike Maguire, Rod Morgan, and Robert nReiner). Oxford University Press
- Neapolitan, J. L. (1997). *Cross-National Crime: A Research Review and Sourcebook*. Westport, CN: Greenwood Press
- Weiss, R. P. (2000). Introduction to “Criminal Justice and Globalization at the New Millennium”. *Social Justice*. 27(2). Retrieved 15, August 2014, from <https://www.socialjusticejournal.org/SJEdits/80Edit.html>
- Wallerstein, I. M. (1974). *The Modern World-System*. New York: Academic Press
- What is Globalization*, Retrieved 6, August 2014, from <http://www.globalization101.org/what-is-globalization/>

Miomira Kostic, LL.D.

Full Professor,

Faculty of Law, University of Niš

Filip Miric

PhD Candidate,

Faculty of Law, University of Niš

Globalization Theories of Crime

Summary

The process of globalization is affecting all areas of social life, and thus no exception crime. Its effect is most evident in the development of new forms of crime that transcends national borders and states receive a supranational character. This primarily refers to the various forms of organized crime, but also in certain of its forms, which are a kind of state violence and the consequences of which are reflected in the systematic violation of human rights. Also, the process of globalization of crime has caused the formation of international organizations aimed at combating crime which transcends national boundaries.

New forms of crime are conditioned by globalization demanded a new approach to their study. Existing criminological theories have proven inadequate in explaining all the causes that lead to crime. It was necessary to create new theories and new doctrines about the causes of crime. In the continuous process of development of criminology, in constant search for new explanations of the causes of crime, within the sociological theories have emerged and globalization theories of criminality, which the authors in their work special attention. The focus of the globalization theory on crime just on its prevention, to reduce the risk of its occurrence. This is certainly a positive step because it shifts the focus of criminologists with immediate causes of crime and focus on the study of their interactions, which is largely socially conditioned, which is especially prominent in the work. The aim of this paper is to point out that globalization theories should not be viewed in isolation from other criminological theories and doctrines, but that one, although relatively new, contribute to the creation of complete systems of criminological doctrines in order to find the optimal social response to crime.

Keywords: criminology, sociological explanations of crime, globalization theories, governance, risk society.